

BIOBANK NORGE 2 (BN2): POLICYDOKUMENT FOR INNOVASJON OG NÆRINGSRETTET FORSKNINGSSAMARBEID FOR NORSKE BIOBANKER

Biobank Norge 2 ledergruppe er enige om å anbefale sine respektive institusjoner om arbeide etter følgende overordnede føringer og ambisjoner:

1. Det er en viktig del av offentlige institusjoners samfunnsoppdrag å bidra til innovasjon og næringsutvikling. Norske biobanker representerer en unik ressurs i utvikling av nye legemidler, diagnostiske tester og annen teknologi for bruk i fremtidens helsetjeneste, og for å utnytte dette potensialet er man avhengig av samarbeid mellom næringsliv, offentlig helsetjeneste og akademiske forskningsmiljø.
2. Gjennom profesjonelle, transparente og ryddige samarbeid med ulike næringslivsaktører skal forskning basert på biologisk materiale fra norske biobanker (og tilknyttede helsedata) komme befolkningen til gode gjennom nye produkter og tjenester, og ny kunnskap forøvrig.
3. Næringslivssamarbeid skal bidra til at Norge ikke blir passive leverandører av helsedata, men at en vesentlig del verdiskapingen skjer på norsk jord. Dette fordrer et tett samarbeid mellom biobank- og forskningsmiljøer og næringslivet i forskningsprosjektene, samt at f.eks. viktige kjernefasiliteter og analysemiljøer involveres i samarbeidene.
4. Det er et uttalt mål for institusjonene i BN2 å delta i næringslivssamarbeid som er i forskningsmessig front, og som bidrar til forskningsmessige synergier og verdiskaping i form av publikasjoner, kunnskapsoverføring og ressurskrevende analyser (der svarene tilbakeføres ressursen) eller bidrar til faktiske inntekter.
5. Det er et uttalt mål for BN2 også å fremme norske innovasjonsprosjekter som har sitt utspring fra forskningsfunn gjort i egen biobankrelatert akademisk forskning. Potensiale for fremtidig kommersialisering av egne forskningsfunn skal utredes i et samarbeid med de regionale teknologioverføringskontorene (TTOene), i den grad den/de offentlig(e) aktøren(e) som har bidratt til å fremskaffe de immaterielle rettighetene ønsker det.
6. Gjennom Helsedataprogrammet, skal BN2 jobbe aktivt for å utvikle en ny offentlig modell og nasjonalt koordinert infrastruktur med innovasjon og næringsutvikling for biobankene og helsedata som et klart definert oppdrag.
7. Det påhviler alle som forvalter helsedata et særlig ansvar å påse at all forskning, også næringslivsrelatert forskning, foregår på en slik måte at tillitsforholdet blant deltagerne og i befolkningen for øvrig ivaretas på en god måte.
8. Forskningsprosjekter som søker tilgang til prøver og/eller data fra norske biobanker skal vurderes etter de samme prinsippene (elementer som samfunnsnytte, forskningshøyde og verdiskaping i bred forstand) uavhengig om det er et rent offentlig/akademisk forskningsprosjekt eller et prosjekt hvor en næringslivspartner er involvert.
9. Institusjonene skal, delvis som en del av BN2 prosjektet, jobbe aktivt med å finne løsninger på allerede eksisterende hindringer for næringslivssamarbeid. Institusjonene skal heller ikke bygge opp unødvendige nye hindringer for samarbeid med næringslivet, f.eks. når det gjelder utforming av nye samtykkeskriv eller hvordan tilgangsrettigheter reguleres.

10. Prissetting av prøver, data og veiledningstjenester i forskningssamarbeid bør gjøres mest mulig likt, uavhengig av samarbeidspartner (næringsliv eller offentlig aktør). I samarbeidsprosjekter som er ren oppdragsforskning vil det kunne gjelde institusjonsspesifikke reguleringer.
11. Det er viktig å skape pålitelige og forutsigbare rammer knyttet til håndtering av immaterielle rettigheter (IPR) i alle forskningssamarbeid, men spesielt i forskningssamarbeid der næringslivet deltar. Partnernes rettigheter og plikter skal derfor reguleres særskilt i slike avtaler, inkludert, i den grad det er aktuelt, fremtidig honorering gitt eventuell næringsmessig utnyttelse av et produkt/en tjeneste fra næringslivsaktørens side.
12. Nye rådata som fremskaffes i et industrisamarbeid skal eies av institusjonen og tilbakeføres databanken, slik at resultatene kan gjenbrukes og databanken berikes over tid. For å beskytte publisering og sikring av immaterielle rettigheter kan det være aktuelt å legge en tidsbegrensning på når nye rådata kan gjøres åpnet tilgjengelig for andre (såkalt embargoperiode). Embargoperioden bør gjøres så kort som mulig, og må presiseres for hvert enkelt tilfelle og nedfelles i samarbeidsavtalen mellom partene.
13. Det er mulig å avtalefeste utsatt publisering av prosjekresultater, f.eks. for å levere inn patentsøknad, men varig hemmelighold kan aldri avtales.
14. Det er både legitimt og ønskelig at norske forskere har en aktiv og fremtredende rolle i forskningssamarbeid med næringslivet, og derved også får en sentral plass som forfattere i publikasjoner fra forskning der industrien er involvert. For øvrig skal slike samarbeid følge det gjeldende internasjonale regelverket for publisering av vitenskapelig arbeid nedfelt i Vancouver deklarasjonen.

Vedtatt på BN2 ledergruppemøte i Bergen 27. november 2017